

61 וְהָרַד מִבְּטוֹל לָהּ – ואחר כך יבטל אותה, ויסבור שהועיל בביטולו
 62 להתיירה, ובאמת לא הועיל כלום, לפי שכבר זכה בה, וְהָיוּ – והרי
 63 היא עֲבוֹדַת פּוֹכְבִּים הנמצאת פִּד יִשְׂרָאֵל, וְכָל עֲבוֹדַת פּוֹכְבִּים פִּד
 64 יִשְׂרָאֵל, אֵינָה בְּטוּלָה לְעוֹלָם, וצריך לקבורה.
 65 קושיא נוספת: אֵי תִּיבִיָּה, עוֹבֵד פּוֹכְבִּים שֶׁהֵבִיא אֲבָנִים מִן
 66 הַמֶּרְקוּלִים – עבודה זרה העשויה ערימה של אבנים, ועובדים אותה
 67 בזריקת אבן לפניה, וְהִיפָּה בְּהֵן דְּרָבִים (ומרטיאות) [וּמְרִיאוֹת] –
 68 רחובות, מוֹתְרוֹת האבנים בהנאה, שהרי הגוי ביטל את המרקוליס
 69 במה שנטל ממנה אבן. וְאֵילוּ יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵבִיא אֲבָנִים מִן הַמֶּרְקוּלִים
 70 וְהִיפָּה בְּהֵן דְּרָבִים (ומרטיאות) [וּמְרִיאוֹת], אֲסוּרוֹת בהנאה, לפי
 71 שאין ישראל מבטל עבודה זרה של גוי. וקשה לריש לקיש, אֲמַאי
 72 אינה מתבטלת, תִּיבִיָּה – תהא פְּעוֹדַת פּוֹכְבִּים שֶׁנִּשְׁתַּבְּרָה מֵאֲלִיָּה,
 73 שהרי גם כשישראל שובר אותה, הגוי מבטלה בליבו, וכאמור לעיל.
 74 מתרצת הגמרא: הָכָא נִמְי פְּדָרְכָא – גם כאן יש לתרץ כמו שרבא
 75 תירץ על הקושיא הקודמת, שגורו חכמים שביטול על ידי ישראל לא
 76 יחשב ביטול, שמא יגביה הישראל את כל ערימת האבנים שהיא
 77 המרקוליס ויזכה בה, ושוב לא תועיל הסתירה בלקיחת אבנים ממנה.
 78 אֵי תִּיבִיָּה, עוֹבֵד פּוֹכְבִּים שִׁשִּׁיפָה – שפיסל והקציע עֲבוֹדַת פּוֹכְבִּים
 79 של גוי, כגון ששיפה אשירה כדי להשתמש בנסרים הנופלים לְצִרְבוּ,
 80 הרי זה מעשה ביטול, וְהָיוּ – האשירה וְשִׁפּוּיָּה – והנסרים, מוֹתְרֵין
 81 בהנאה. אבל אם פיסל אותה לְצִרְכָּה, כגון ליפיתה, הִיא אֲסוּרָה
 82 בהנאה, שהרי לא ביטלה, וְשִׁפּוּיָּה – והנסרים מוֹתְרֵין בהנאה, כיון
 83 שהגוי משליכם ואינו מתכוין לעבוד אותם. וְאֵילוּ יִשְׂרָאֵל שִׁשִּׁיפָה
 84 עֲבוֹדַת פּוֹכְבִּים של גוי, בִּין לְצִרְבוּ – להשתמש בנסרים, וּבִין
 85 לְצִרְכָּה – ליפיתה, הִיא וְשִׁפּוּיָּה אֲסוּרֵין בהנאה, שאינה מתבטלת.
 86 וקשה לריש לקיש, אֲמַאי אינה מתבטלת, תִּיבִיָּה פְּעוֹדַת פּוֹכְבִּים
 87 שֶׁנִּשְׁתַּבְּרָה מֵאֲלִיָּה, שהרי גם כשישראל מפסל אותה לצורכו הגוי
 88 מבטלה בליבו. מתרצת הגמרא: הָכָא נִמְי פְּדָרְכָא שְׂגוּרָה מדרבנן
 89 היא שלא תיבטל.
 90 אֵי תִּיבִיָּה, שֵׁנִינוּ במשנה להלן (בב), רַבִּי יוֹסִי אֹמְרֵי, הַמוּצָא עֲבוֹדַת
 91 כּוּכְבִּים העשויה ממתכת, שוֹחֵק אותה וְזוֹרָה את העפרורית לְרִיחָה אוֹ
 92 מִפְּטִיל לֵבָם, כדי שלא יכשלו ויהנו ממנה. אֲמַרוּ לוֹ חֲכָמִים לְרַבִּי יוֹסִי,
 93 מה יועיל לו כשזורה לרוח את העפרורית, הלא אף הִיא מתפזרת
 94 ונופלת בשדות ונעשה ממנה וְכָל, וְכֵתִיב (דברים יג) לֹא יִדְבַק בְּיָדְךָ
 95 מֵאוֹמֶה מִן הַחֲרָם, שעבודה זרה אסורה בהנאה. וקשה לריש לקיש,
 96 אֲמַאי אינה מתבטלת בשחיקתה, תִּיבִיָּה פְּעוֹדַת פּוֹכְבִּים שֶׁנִּשְׁתַּבְּרָה
 97 מֵאֲלִיָּה. מתרצת הגמרא: הָכָא נִמְי פְּדָרְכָא.
 98 אֵי תִּיבִיָּה, רַבִּי יוֹסִי בְּן יִסְיָאן אֹמְרֵי, מִצָּא צִנִּית דְּרָקוֹן – פסל בצורת
 99 נחש שהיו רגילים לעבוד לו, אולם לא ידוע אם דרקון זה נעבד,
 100 וְרֵאשׁוּוּ הִיָּה חֲתוּךְ, וְסַפֵּק אִם עוֹבֵד פּוֹכְבִּים חֲתָבוּ ונעשה כאן מעשה
 101 ביטול, סַפֵּק אִם יִשְׂרָאֵל חֲתָבוּ ולא נתבטל, לפי שישראל אינו מבטל
 102 עבודה זרה של גוי, הרי הדין הוא שהדרקון מוֹתְרֵין בהנאה, משום
 103 שיש כאן שני צדדי ספיקות לדותר, ספק אם עבדו לו מעולם, ואף אם
 104 עבדו ספק שמא הגוי חתכו. אך אם וְרֵאשׁוּוּ הדבר שִׁשְׂרָאֵל חֲתָבוּ,
 105 אֲסוּרֵין בהנאה, כיון שיש רק ספק אחד אם עבדו לו ובספק בדין תורה
 106 יש להחמיר, שאם עבדו לו היא אסורה ואינה מתבטלת בהיתוך
 107 הישראל. וקשה לריש לקיש, אֲמַאי אינה מתבטלת, תִּיבִיָּה פְּעוֹדַת
 108 פּוֹכְבִּים שֶׁנִּשְׁתַּבְּרָה מֵאֲלִיָּה. מתרצת הגמרא: הָכָא נִמְי פְּדָרְכָא.
 109 אֵי תִּיבִיָּה, שֵׁנִינוּ במשנה להלן (מח), שְׁלֹדַעַת חֲכָמִים מוֹתֵר לזרוע
 110 ירקות תחת האשירה [א] אֵילָן שֶׁנִּשְׁתַּבְּרָה לעבודה זרה] בימות הגשמים,
 111 כיון שבזמן זה הצל של האשירה מוֹיֵק לירקות, ונמצא שאינו נהנה
 112 ממנו. רַבִּי יוֹסִי אֹמְרֵי, אֵף לֹא זורעים ירקות פְּיֹמַת הַגְּשָׁמִים מתחת
 113 האשירה, מִפְּנֵי שֶׁהַנְּבִיָּה נוֹשְׂרֵת עֲלֵיהֶן – העלים הנושרים מהאילן
 114 נופלים על הירקות ונעשים ובל המועיל לצמיחת הירקות, ונמצא
 115 נהנה מהאשירה ואסור הדבר. וקשה, אֲמַאי אסור, תִּיבִיָּה פְּעוֹדַת
 116 פּוֹכְבִּים שֶׁנִּשְׁתַּבְּרָה מֵאֲלִיָּה, שהרי העלים נשרו מאליהם. מתרצת
 117 הגמרא: שְׂאֵנֵי חֲתָם – שונה שם הדין מכל עבודה זרה שנשברה
 118 מאליה, כיון דְּעִיָּקָר עֲבוֹדַת פּוֹכְבִּים קְיָיְמַת – שגם אחרי נשירת
 119 העלים, האילן שהוא עיקר העבודה זרה, עדיין קיים ובל התבטל,
 120 ועל כן גם העלים אסורים.

1 שֶׁל מִצִּיץ אָחָד – יהודי אלים שהיה דר בְּרִימּוֹן, שֶׁהִטִּילָה נֶפֶל שְׁנוֹלֵד
 2 לַה לְבֹר, וְכָא בְּהֵן חֲכָם וּמוֹרָה הוֹרָאָה וְעֵמֵד עַל שַׁפְתֵי הַבּוֹר, וְהִצִּיץ
 3 [בו] כְּדִי לִידַע אִם הִנֵּפֵל זָכָר אִם נִקְבָּה, ולהורות לשפחה כמה ימי
 4 טומאה וטהרה יש לה, ולא ראה הכהן את הנפל, והסתפקו על כהן
 5 זה אם נטמא כשהאדיל על הבור, וְכָא מַעֲשֵׂה לְפָנֵי הַכֹּהֲנִים
 6 וְיִטְהַרְהוּ, מִפְּנֵי שֶׁחֻלְדָּה וְכַרְדְּלָם מִצִּוּוֹן שָׁם בְּתוֹךְ הַבּוֹר, וקרוב
 7 לודאי שעד שבא הכהן לבור, כבר אכלו את הנפל או גררוהו
 8 לחוריהו, ונמצא שהכהן לא האדיל על המת. מבארית הגמרא את
 9 קושייתה: וְהָא הָכָא – והרי כאן וְרֵאשׁוּוּ הִטִּילָה נֶפֶל הַיְתֵמָה וְנִטְמָא,
 10 וְדָאִית בְּבוֹר, וְסַפֵּק אִם גְּרָרוּהוּ הַחֻלְדָּה וְהַבְּרַדְלָס, סַפֵּק לֹא גְרָרוּהוּ,
 11 וְקָאָתֵי – ובא סַפֵּק זה וּמוֹצִיא מִיַּדִּי וְרֵאשׁוּוּ טוֹמָאָה, שהרי החכמים
 12 טיהרו את הכהן, וקשה על רבי יוחנן הסובר שאין ספק ביטול
 13 העבודה זרה מוציא מידי וְדָאִי אִיסוּר הַנָּהָא.
 14 מתרצת הגמרא: לֹא תִימָא – אל תגרוס בברייתא הִטִּילָה נֶפֶל לְבֹר,
 15 אֵלָא אִימָא – יש לגרוס הִטִּילָה בְּמִין נֶפֶל לְבֹר, כלומר ספק אם היה
 16 זה נפל, וטיהרו חכמים את הכהן משום שיש כאן סַפֵּק סַפִּיקָא' ושני
 17 צדדי ספיקות להקלו, סַפֵּק שמא לא היה זה כלל נפל אלא שפיר מלא
 18 רוח, וגם אם היה נפל, שמא חולדה או ברדלס גררוהו.
 19 שאלת הגמרא על תירוץ זה: וְהָא לִידַע אִם זָכָר אִם נִקְבָּה הוּא
 20 קְתִיבֵי בְּרִייתָא, מִשְׁמַע שְׁבוֹר שְׁהִי נֶפֶל, וְהִנֵּדוֹן אִם הוּא זָכָר או
 21 נִקְבָּה.
 22 מיישבת הגמרא: הַבְּרִייתָא קִיצְרָה בלשונה, וְהָיִי קְאָמְרֵי, שֶׁהִצִּיץ
 23 בְּבוֹר לִידַע אִם רוּחַ הַפִּילָה וְאֵינָה צְרִיכָה לַמְנוּת יְמֵי טוֹמָאָה וְטַהֲרָה,
 24 או אִם נֶפֶל הִטִּילָה וְעֵלִיָּה לַמְנוּת יְמֵי טוֹמָאָה וְטַהֲרָה. וְאִם תִּמְצִי
 25 לְזָמֵר – ואם יראה שֶׁנֶּפֶל הִטִּילָה, יתבונן בו לִידַע אִם זָכָר אִם נִקְבָּה.
 26 תירוץ נוסף לקושיית הגמרא על רבי יוחנן: וְאִיבְעִית אִימָא – אם
 27 תרצה תיישב זאת כך, אמנם השפחה הטילה וְדָאִי נֶפֶל לְבֹר, אלא
 28 בִּין שֶׁחֻלְדָּה וְכַרְדְּלָם מִצִּוּוֹן שָׁם בְּבוֹר, וְרֵאשׁוּוּ גְרָרוּהוּ, וכאשר הכהן
 29 הציץ כבר לא היה זה הנפל, ונמצא שוְדָאִי הוֹצִיא מִיַּדִּי וְדָאִי.
 30 הגמרא חוזרת למחלוקת רבי יוחנן ריש לקיש עם עבודה זרה
 31 שנשברה מאליה מותרת בהנאה. רבי יוחנן מקשה לריש לקיש
 32 ממשניות וברייתות: אֵי תִיבִיָּה – הקשה רבי יוחנן לריש לקיש, שנינו
 33 במשנתנו, מִצָּא תִבְנִית יָד או תִבְנִית רִגֵל שֶׁנִּשְׁבְּרוּ מִצְלָמִים, הָרִי
 34 אֵלָו אֲסוּרֵין מִפְּנֵי שֶׁיִּצְוָא בְּהֵן נֶעְבֵּד, כלומר שיש שעובדים
 35 לצורות אלו. אֲמַאי [ו-מודעו], הָא שְׂבָרִים נִינְהוּ, ולדעת ריש לקיש
 36 בין אם גוי שברם ובין אם נשברו מאליהם הרי הם מותרים. מתרצת
 37 הגמרא: הָא תִרְנֻמָּה – הלא כבר פירש שְׂמוּאֵל (לעיל מא) שהמשה
 38 עוסקת בְּעוֹמְרֵין תִבְנִית הַיָּד או הַרְגֵל עַל בְּסִסְתָן [ב-פן המיוחד להן],
 39 וזו הוכחה שעבדו לה כמות שהיא.
 40 אֵי תִיבִיָּה, שֵׁנִינוּ במשנה להלן (בב), עוֹבֵד פּוֹכְבִּים מִבְּטוֹל [יכול
 41 לבטל] גם עֲבוֹדַת פּוֹכְבִּים שֶׁלֹּא וגם שֶׁל חֲבָרוּ, וְאֵילוּ יִשְׂרָאֵל אֵינוֹ
 42 מִבְּטוֹל עֲבוֹדַת פּוֹכְבִּים שֶׁל עוֹבֵד פּוֹכְבִּים אִפִּילוּ עַל יַד שְׁבִירָה.
 43 ולריש לקיש שעבודה זרה שנשברה מאליה מותרת בהנאה, קשה,
 44 אֲמַאי אינה מתבטלת, תִּיבִיָּה – תהא פְּעוֹדַת פּוֹכְבִּים שֶׁנִּשְׁתַּבְּרָה
 45 מֵאֲלִיָּה, שהרי גם כשישראל שובר אותה, אומר הגוי לעצמו שאם
 46 לא הועילה להגן על עצמה איך תועיל לאחרים, ומבטלה בליבו.
 47 מתרצת הגמרא: אֲמַר אֲבִי, מדובר שֶׁהַיִּשְׂרָאֵלִי רַק פְּתָקָה, כלומר
 48 היכה עליה בפטיש עד שנתמעכה צורתה, וכיון שלא חסרה כלום לא
 49 בטלה הגוי. מקשה הגמרא: וְכִי פְּתָקָה מֵאִי תְּהִי – מה בכך, ולמה אין
 50 זה כשיברה, וְהָא תִנֵּן במשנה להלן (בב), פְּתָקָה – מיעך את העבודה
 51 זרה אֵף עַל פִּי שֶׁלֹּא חֲסָרָה, בְּטוּלָה. מתרצת הגמרא: הִנֵּי מִיָּלִי – דברי
 52 המשנה הללו אינם אלא דְּפָתְקָה עוֹבֵד פּוֹכְבִּים, שבוה הוא מראה
 53 שאינה חסובה לו ומבוזה אותה. אֲבָל פְּתָקָה יִשְׂרָאֵל אֵלָא בְּטוּלָה,
 54 מאחר שלא ביטלה הגוי. ואף שכשנשברה מבטלה, מפני שהוא חושב
 55 שאם לא הועילה לעצמה איך תועיל לאחרים, אך כשהיא נמעכת,
 56 סבור הוא שהיא אינה מקפידה על כך כיון שאינה חסרה כלום.
 57 רבא חולק על אביו ומתרץ באופן אחר: וְרַבָּא אֹמְרֵי, לְעוֹלָם כִּי
 58 פְּתָקָה יִשְׂרָאֵל נִמְי [גם כן] בְּטוּלָה, שהגוי מבטלה, אֵלָא שִׁישׁ גְּזוּרָה
 59 דרבנן שביטול על ידי ישראל לא יחשב ביטול, שחששו דְּלִמָּא מִכְּנָה
 60 לָהּ – שמא ימצא הישראל עבודה זרה של גוי ויגביה אותה ויזכה בה,

58 שבאו מאילן זה של הקדש אסרו חכמים ליהנות מהם שמא יהנה
 59 מהאילן עצמו, אך מכל מקום אין מועלין בהם כיון שבאו מגידולין
 60 של הקדש, ואין מעילה בגידולין. ונמצא לפי תירוץ זה, שאת דין
 61 אפרוחים מצינו באשירה שמותרין וכן הדין גם בהקדש, ואת דין עצי
 62 הקן מצינו לגבי הקדש שהעצים שגדלו בהקדש נקצצו ונעשו עצי
 63 הקן אסורים מדרבנן, וכן הדין גם באשירה שהעצים שנקצצו ממנה
 64 ונעשו קן אסורים, וכשיטת רבי יוחנן שעבודה זרה שנשברה מאליה
 65 אסורה.
 66 הגמרא מביאה תוספת ביאור במשנה לפי תירוץ זה: **אָמַר לִיה רַבִּי**
 67 **יַעֲקֹב לְרַבִּי יוֹחָנָן בֶּר תַּחְלִיפָא, אֲסַבְרָה לָךְ – אֲסַבֵּר לָךְ אֵת**
 68 **הַמְשָׁנָה לְפִי שֵׁיטַת רַבִּי יוֹחָנָן, בְּאֶפְרוּחֵיהּ כְּאֵן וְכֵאֵן מוֹתְרִין, בֵּין אִם**
 69 **הֵקֵן נִמְצָא עַל אֵילָן שֶׁל הַקֹּדֶשׁ וּבֵין עַל אֵילָן אֲשֵׁירָה, שְׂכִינָן שְׁהִם**
 70 **גְּדוּלִים וְיֹכּוּלִים לַעֲוֹף בְּעִצָּמָם אֵינָם צְרִיכִים לְאֵילָן, וְאֵין מְקוּם לְגִזּוּר**
 71 **לְאוֹסְרָם כַּדִּין אֵילָן עֲצֻמוֹ. בְּבִיצִים שֶׁבֵקֵן כְּאֵן וְכֵאֵן אֲסוּרִין, שְׂכִינָן**
 72 **שֶׁהֵן צְרִיכוֹת לְאֵילָן, שַׁעַל יְדוּ הֵן נִשְׁמֵרוֹת שְׁלֵא יִנְזָקוּ, גִּזּוּר חֲכָמִים**
 73 **שִׁיחָא דִּינָן כַּדִּין אֵילָן עֲצֻמוֹ. אָמַר רַב אֲשֵׁי, וְאֶפְרוּחֵיהּ שְׂצָרִיכוֹן**
 74 **לְאָמְנָן, וְאֵינָם יֹכּוּלִים לְפָרוֹת, הוֹאִיל וְנִשְׁמָרִים עַל יְדֵי אֵילָן, בְּבִיצִים**
 75 **דְּמִזּוּ שְׁגוּרוּ עֲלֵיהֶם שִׁיאֲסֵרוּ בְּהִנָּא כְּאֵילָן עֲצֻמוֹ.**

משנה

76 משנה זו עוסקת בדין המוצא כלים שמצוירות עליהם צורות
 77 שרגילים לעבוד להם: **הַמוֹצֵא כְּלָים וְעֲלֵיהֶם מְצוּיֹת צוּרֹת מִזֶּל שֶׁל**
 78 **חֶמֶה או צוּרֹת מִזֶּל שֶׁל לְבָנָה או צוּרֹת דְּרָקוֹן הַדּוּמָה לְנַחֵשׁ, הַכְּלָים**
 79 **אֲסוּרִים בְּהִנָּא לְפִי שְׂמָן הַסֵּתֵם עֲבָדוּ לָהֶם, וְעַל כֵּן יוֹלִיכִים לָיִם**
 80 **הַמְּלָחָה, שֶׁהוּא מְקוּם שְׂאֵין סְפִינָה שְׁטָה בּוּ וְאֵין חֲשֵׁשׁ שִׁימְצָאוּ אוֹתָם**
 81 **בְּנֵי אָדָם וְיִהְיוּ מִזֶּה. רַבֵּן שְׂמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אֹמְרִי, צוּרוֹת הַלָּלוּ**
 82 **שְׂמַצוּרוֹת עַל כְּלָים הַמְּכַבְּדִין – הַמִּיּוֹעֵדִים לְשִׁימוֹשׁ מְכּוּבָד, וְדָאֵי**
 83 **עֲבָדוּ לָהֶם, וְהֵם אֲסוּרִין, אוֹלָם שְׂעַל הַכְּלָים הַמְּכּוּבָדִין – הַמִּיּוֹעֵדִים**
 84 **לְשִׁימוֹשׁ בּוּזִי, מִן הַסֵּתֵם לֹא עֲבָדוּ לָהֶם וְהֵם מוֹתְרִין.**

גמרא

85 הגמרא דנה מדוע הוזכרו במשנה דווקא שלש צורות אלו. מקשה
 86 הגמרא: **לְמִימָרָא – הָאֵם נִיתָן לְלַמּוּד מִהַמְשָׁנָה, דְּלָהֵנִי הוּא דְּפִלְחֵי**
 87 **לְהוּ – שְׁדוּקָא לְשֶׁלֶשׁ צוּרוֹת אֵלוּ מִשְׁתַּחֲוּוּיֵם הַגּוֹיִם, וְלְמִיּוֹדֵי אֲחֵרֵינָא**
 88 **– וְלְצוּרוֹת אַחֲרוֹת לֹא. וְרַמְיָנָהּ – וְקִשָּׁה מִמָּה שֶׁשֵּׁנִינוּ בְּבִרְיָתָא,**
 89 **הַשְּׂוֹחֵם בְּהַמָּה [לְשׁוֹם הָרִים, לְשׁוֹם גְּבְעוֹת], לְשׁוֹם יַמִּים, לְשׁוֹם**
 90 **נְהָרוֹת, לְשׁוֹם מְדָבָר, וְהַכּוּנָה בְּכָל אֵלוּ לְשֶׁם הַשֵּׁר הַמְּמוּנָה עֲלֵיהֶם,**
 91 **או לְשׁוֹם הַמּוֹל שֶׁל הַחֶמֶה או לְשׁוֹם הַמּוֹל שֶׁל הַלְּבָנָה, או לְשׁוֹם**
 92 **בּוֹכְבִים וּמְיֹלּוֹת או לְשׁוֹם מִיכָאֵל שֶׁר הַגְּדוֹל או לְשׁוֹם שֶׁר קִטָּן**
 93 **הַמְּמוּנָה עַל שִׁילְשׁוּל קָמָן – תּוֹלַעַת קִטְנָה, וְהֵינּוּ שְׁעוּבָד לָהֶם**
 94 **בְּשִׁחִיטָה זוּ, הָרִי אֵלוּ זְבָחֵי מִתִּים, שֶׁבְּהַמָּה הַשְּׂוֹחֵת אֲסוּרָה בְּהִנָּא**
 95 **כַּדִּין תְּקוּרְבַת עֲבֹדָה זָרָה. הִרִי שְׂקִיּוּמוֹת צוּרוֹת נּוֹסְפוֹת שְׁעוּבָדִים לְהֵן,**
 96 **וּמְדוּעַ לֹא יֵאֲסֵרוּ כְּלָים שְׂצוּרוֹת אֵלוּ מְצוּיֹת עֲלֵיהֶם.**
 97 **מִתְרַצָּת הַגְּמָרָא: אָמַר אֲבִי, מִיפְּלַח לְכָל דְּמִשְׁבְּחֵי פְּלַחֵי – אִבְן**
 98 **לְעִבּוּד הֵם עוֹבְדִים לְכָל צוּרָה או עֵינִן שְׂמוּצָאִים לְעִבְדוֹ, אוֹלָם מִסְפֵּק**
 99 **לֹא אֲסֵרוּ חֲכָמִים כָּל צוּרָה שֶׁנִּמְצָאָתָא, שְׂאֵם כֵּן לֹא יִמְצָא דְבַר שְׂמוּתָא**
 100 **לְקַנּוּתָא מִגּוּי. אֲךָ מִיְצָר וּמִפְּלַחֵי – לְצִיּוּר צוּרָה עַל כָּלִי כַּדִּי לְעוֹבְדָה,**
 101 **הֵנִי תְּלַתָּא דְּחִשְׁבֵי צִיּוּרֵי לְהוּ וּפְלַחֵי לְהוּ – רַק שֶׁלֶשׁ צוּרוֹת אֵלוּ**
 102 **שֶׁנִּזְכָּרוּ בְּמִשְׁנָה דֵּן חֲשׁוּבוֹת וּמְצִיּוּרִים אוֹתָן וְעוֹבְדִים אוֹתָן, אֲבָל לְמִיּוֹדֵי**
 103 **אֲחֵרֵינָא – צוּרוֹת אַחֲרוֹת שַׁעַל כְּלָים לְנִי בְּעֲלָמָא עֲבָדֵי לְהוּ – רַק**
 104 **לְנִי בְּלַבַּד מְצִיּוּרִים אוֹתָן, וְלִכְךָ אֵין לְאוֹסְרָם.**
 105 **הַגְּמָרָא דְּנָה בְּבִיאור בְּרִיתָא עֲבֵינָן זֶה: מְנַקְיָא רַב שֵׁשֶׁת חוּמְרֵי**
 106 **מִתְנַקְיָא – מַלְקֵט הִיא רַב שֵׁשֶׁת בְּרִיתוֹת קְשׁוֹת לְהַבְנָה, וְתַנִּי – וְהִיא**
 107 **שׁוּבָה אוֹתָן בְּבֵית הַמְּדַרְשׁ כַּדִּי שֶׁהַלּוּמְדִים יִתְבּוּנְנוּ בְּהֵן וּיְבָאֲרוּן. בְּאַחַת**
 108 **הַבְּרִיתוֹת נִאֲמַר, כָּל הַמְּיֹלּוֹת מוֹתְרִין, חוּץ מִמְּיֹלּוֹת חֶמֶה וְלְבָנָה, וְכָל**
 109 **הַפְּרָצוּפִין מוֹתְרִין, חוּץ מִפְּרָצוּף אָרֶם, וְכָל הַצּוּרוֹת מוֹתְרוֹת, חוּץ**
 110 **מִצּוּרֹת דְּרָקוֹן.**

1 דוחה הגמרא: **וְהָא בְּבִרְיָתָא שְׁהוּבָא לְעִיל (ע"א) בְּעֵינֵי שִׁיפוּיָן שֶׁל**
 2 **עֲבוּדָת כּוֹכְבִים גַּם מְדוּבַר דְּעִיפָךְ עֲבוּדָת בּוֹכְבִים לְמִיָּמָה, וְקָתְנֵי**
 3 **שְׂאֵם הַקְּצִיעָה לְצִרְפָּה, הִיא אֲסוּרָה וְשִׁיפוּיָהּ מוֹתְרִין, וּמְדוּעַ שׁוּבָה**
 4 **אֲשֵׁירָה זוּ שְׂכִינָן שְׁהִיא קִיּוּמַת הָעֵלִים הַנּוֹשְׂרִים מִהַאֲשֵׁירָה אֲסוּרִין.**
 5 **מִתְרַצָּת הַגְּמָרָא: [אָמַר] רַב הוּנָא בְּרִיה דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ (אמור), הִטַּעַם**
 6 **שֶׁהָעֵלִים אֲסוּרִים, לְפִי שְׂאֵין עֲבוּדָת בּוֹכְבִים בְּמִלְחָה כְּשֶׁנִּשְׁבְּרָה הַדָּךְ**
 7 **גְּדִילָתָהּ, שְׂכָךְ הִיא דְּרָךְ גְּדִילַת הָאֵילָן כָּל הַשָּׁנָה לְהַשִּׁיר עֵלִים וּלְגַדֵּל**
 8 **אַחֲרֵים תַּחְתֵּיהֶם, וְלִכְךָ אֵין מִתְבַּטֵּל אִיסוּרוֹם מִשּׁוּם כָּךְ.**
 9 **הַגְּמָרָא מְבִיאָה קוּשִׁיא עַל רַבִּי יוֹחָנָן: אִיתִיבִיה רַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּן לְקִישׁ**
 10 **לְרַבִּי יוֹחָנָן, שִׁנִּינוּ בְּמִשְׁנָה (מעילה יג), קָנָן שֶׁל צִיפּוּרִים שְׂנִמְצָא בְּרֹאֵשׁ**
 11 **הָאֵילָן שֶׁל הַקֹּדֶשׁ, גִּזּוּר חֲכָמִים שְׁלֵא נְהָנִין מִהַעֲצִים שֶׁמִּהֶם בְּנוּי הֵקֵן,**
 12 **וְלֹא מוֹעֲלִין בּוֹהֵם, כְּלוּמַר, הַנְּהַנְהָ מְעַצֵּי הֵקֵן בְּשׁוּגָג, אֵינּוּ צָרִיךְ לְהַבִּיאַ**
 13 **קָרְבַן מְעִילָה כִּיּוֹן שְׂעַצֵּי הֵקֵן אֵינָם קְדוּשִׁים מִן הַתּוֹרָה. אוֹלָם קָן שֶׁל**
 14 **צִיפּוּרִים הִנְמַצָּא בְּרֹאֵשׁ שֶׁל אֲשֵׁרָה, יִתִּי – יִכָּה בְּקָנָה עַל הֵקֵן כַּדִּי**
 15 **שִׁיפּוּל, וְיִשְׁתַּמֵּשׁ בְּעַצֵּי הֵקֵן לְהַסְקָה. אֲךָ אֲסוּר לַעֲלוֹת עַל הָאֲשֵׁירָה**
 16 **לְהוֹרִיד אֵת הֵקֵן, לְפִי שֶׁנְּהַנְהָ מִהַאֲשֵׁירָה בְּעֲלֵיתָהּ, שְׁהִיא מְשַׁמֵּשֶׁת לוֹ**
 17 **כְּסוּלָם, וְהָאֲשֵׁירָה אֲסוּרָה בְּהִנָּא. קָא סְלָקָא דְּעַתָּה – סַבְרֵי שֶׁלְקִישׁ**
 18 **שֶׁמְדוּבַר בְּמִשְׁנָה בְּגוֹן שְׂשִׁפְרָה הַצִּיפּוּר מְמַנּוּ – מִן הָאֲשֵׁירָה עֲצֻמָּה**
 19 **עֲצִים, וְקִינְתָה בְּהֵן – וּבִנְתָה בְּהֵם אֵת קִינָה, וְקָתְנֵי יִתִּי בְּקָנָה**
 20 **וְיִשְׁתַּמֵּשׁ בְּעַצֵּי הֵקֵן לְהַסְקָה, וּמוֹכַח שֶׁעֲבוּדָה זָרָה שֶׁנִּשְׁבְּרָה מֵאֵלִיָּה**
 21 **מוֹתְרָתָא בְּהִנָּא וְשֶׁלָּא כְּדַבְרֵי רַבִּי יוֹחָנָן. מִתְרַצָּת הַגְּמָרָא: הֲכָא בְּמִיאַ**
 22 **עֶסְקִינָן – כְּאֵן בְּמִשְׁנָה בְּמָה מְדוּבַר, בְּגוֹן דְּאִיתֵי וְ-שֶׁהִבִּיאָהוּ הַצִּיפּוּר**
 23 **עֲצִים מְעֲלָמָא – מִמְּקוּם אַחַר וְקִינְתָה וְ-וְעִשְׂתָה קוֹן בְּהֵן, וְעַל כֵּן**
 24 **מוֹתְרִים בְּהִנָּא.**
 25 **הַגְּמָרָא מוֹכִיחָה כְּתִירוֹךְ זֶה: דִּיקָא נְמִי – אִפְשָׁר גַּם לְדִיקָא זֹאת**
 26 **מִהַמְשָׁנָה, דְּקָתְנֵי בְּדִין הָרֵאשׁוֹן שֶׁל הַמְשָׁנָה גְּבִי קָן שֶׁל צִיפּוּר הַנְּמַצָּא**
 27 **בְּאֵילָן שֶׁל הַקֹּדֶשׁ, שְׁלֵא נְהָנִין מְעַצֵּי הֵקֵן וְלֹא מוֹעֲלִין בְּהֵם. אֵי אָמַרְתָּ**
 28 **בְּשִׁלְמָא – דִּין זֶה מוּבָן אִם נִאֲמַר שֶׁמְדוּבַר דְּאִיתֵי עֲצִים מְעֲלָמָא,**
 29 **הֵינּוּ דְּקָתְנֵי – לִכְךָ נִאֲמַר גְּבִי הַקֹּדֶשׁ, שְׁלֵא נְהָנִין וְלֹא מוֹעֲלִין,**
 30 **וְהַכּוּנָה הִיא שְׁלֵא מוֹעֲלִין מְדַרְפְּנָן שְׂמָא יִבּוּא לִיהִנּוּת מִהַאֵילָן עֲצֻמוֹ**
 31 **וְהִי הוּא הַקֹּדֶשׁ, וְלֹא מוֹעֲלִין מְדַרְפְּנָן, שְׂמֵן הַתּוֹרָה אֵין בּוּה**
 32 **אִיסוּר מְעִילָה, דְּהָא לֹא קְדִישִׁי – שְׁהִי אֵינָם קְדוּשִׁים כִּיּוֹן שֶׁהִבִּיאָם**
 33 **מִמְּקוּם אַחַר. וְאוֹלָם בְּקֵן הַנְּמַצָּא בְּרֹאֵשׁ הָאֲשֵׁירָה, לֹא אֲסוּרוֹת חֲכָמִים**
 34 **מִחֲשֵׁשׁ שְׂמָא יִבָּא לִיהִנּוּת מְעַצֵּי הָאֲשֵׁירָה, כִּיּוֹן שֶׁבְּנֵי אָדָם יוֹדְעִים**
 35 **שֶׁאֲשֵׁירָה אֲסוּרָה בְּהִנָּא, וְרִגִּילִים לְהִיבְדֵל וְלְהַתְּרַחַק מִהִנָּתָתָא. אֵלָא**
 36 **אֵי אָמַרְתָּ שֶׁהַצִּיפּוּר שְׂפָרָה עֲצִים מְמַנּוּ – מִהַאֵילָן עֲצֻמוֹ, וְקִינְתָה**
 37 **וְ-וְעִשְׂתָה קוֹן בְּהֵן, אִמְמִיא לֹא מוֹעֲלִין בְּעַצִּים מִהַתּוֹרָה הָא קְדִישִׁי –**
 38 **הִלָּא הֵם קְדוּשִׁים. וְהִרִי זֶה מוֹכִיחַ כְּרַבִּי יוֹחָנָן, שְׂעַצֵּי הֵקֵן מוֹתְרִים**
 39 **דוּקָא מִשּׁוּם שְׁלֵא נִלְקָחוּ מִהַאֲשֵׁירָה, וְאֵילוּ אִם נִלְקָחוּ מִהַאֵילָן עֲצֻמוֹ**
 40 **הִרִי הֵם אֲסוּרִים, שְׁעֲבוּדָה זָרָה שֶׁנִּשְׁבְּרָה מֵאֵלִיָּה אֲסוּרָה.**
 41 **הַגְּמָרָא דּוּחָה אֵת הַהוֹכַחָה: מִיָּדִי אִרְיָא – וְכִי רֵאִיָּה הִיא זוּ, הִלָּא**
 42 **אִפְשָׁר שֶׁנִּלְקָחוּ מִמְּנַפֵּי אֵילָן זֶה וּמְכַל מְקוּם אֵין בְּהֵם מְעִילָה, מִשּׁוּם**
 43 **דְּהָכָא בְּגִידוּלֵין הַכְּאֵין לְאַחַר מְכָאֵין וְעֶסְקִינָן – מְדוּבַר שְׂעַצֵּי הֵקֵן בְּאוּ**
 44 **מְעַנְפִים שֶׁגְּדָלוּ לְאַחַר שֶׁהָאֵילָן הוֹקֵדֵשׁ, וְקָא סְבַר הַתְּנָא שְׂאֵין מְעִילָה**
 45 **בְּגִידוּלֵין שֶׁגְּדָלוּ אַחַר הַהַקְדָּשׁ, וְלִכְךָ אֵין מוֹעֲלִין בְּהֵם. וְכֵן לְגַבִּי**
 46 **אֲשֵׁירָה מְדוּבַר שְׂעַצֵּי הֵקֵן נִלְקָחוּ מִן הַעַנְפִים שֶׁגְּדָלוּ בְּאֲשֵׁירָה עֲצֻמָּה,**
 47 **וְאִף עַל פִּי שְׁעַנְפֵי אֲשֵׁירָה שֶׁגְּדָלוּ אַחַר שֶׁנַּעֲשָׂה עֲבוּדָה זָרָה, אֲסוּרִים**
 48 **בְּהִנָּא מִהַתּוֹרָה, מְכַל מְקוּם עַצֵּי הֵקֵן מוֹתְרִין בְּהַסְקָה, כְּשִׁיטַת רִישׁ**
 49 **לְקִישׁ שְׁעֲבוּדָה זָרָה שֶׁנִּשְׁבְּרָה מֵאֵלִיָּה מוֹתְרָתָא.**
 50 **תִּירוֹךְ אַחַר לְקוּשִׁיא עַל רַבִּי יוֹחָנָן: וְרַבִּי אֲבָהוּ אָמַר בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן,**
 51 **אִמְנָם הַמְשָׁנָה עוֹסֵקת בְּעַצֵּי קָן שֶׁנִּלְקָחוּ מִמְּנַפֵּי הָאֵילָן עֲצֻמוֹ לְאַחַר**
 52 **שֶׁהוֹקֵדֵשׁ וְלְאַחַר שֶׁנַּעֲשָׂה אֲשֵׁירָה, וְאִכְּנָ עֲצִים אֵלוּ אֲסוּרִים, וְכֵאֵן יִתִּי**
 53 **בְּקֶסֶה הָאֲמוּרָה בְּמִשְׁנָה, אֵין הַכּוּנָה שֶׁשְׂתַּמֵּשׁ בְּעַצֵּי הֵקֵן, אֵלָא יִתִּי**
 54 **בְּאֶפְרוּחֵיהּ – יִשְׁלִיךְ אֵת הֵקֵן כַּדִּי לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּאֶפְרוּחֵים שְׁבוּ, וְהַחִיּוּדִשׁ**
 55 **בּוּה שְׁלֵא גִזּוּר לְאֲסוּר לוֹ אֵת הָאֶפְרוּחִים שְׂמָא יַעֲלֶה וְיִשְׁתַּמֵּשׁ בְּאֵילָן.**
 56 **וְאֵילוּ מָה שֶׁשֵּׁנִינוּ בְּרִישָׁא לְגַבִּי אֵילָן שֶׁל הַקֹּדֶשׁ שְׂאֵין נְהָנִין מִהֵקֵן**
 57 **שְׂעִילוּ וְאֵין מוֹעֲלִין בּוּ, הַכּוּנָה עַל עַצֵּי הֵקֵן וְלֹא עַל הָאֶפְרוּחִים, שְׂכִינָן**

רש"י

עין יעקב

דף יג עמוד א תנו רבנן²⁴⁴: מי פתב²⁴⁵ מגלת תענית? אָמְרוּ: חֲנִינְיָהּ וְסִיעָתָהּ²⁴⁷, שְׁהִיוּ מְחַבְּבֵין אֶת הַצְּרוֹת²⁴⁸. אָמַר רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל: אִף אָנוּ מְחַבְּבֵין אֶת הַצְּרוֹת, אֲבָל מֵהַ נַעֲשֶׂה, שְׂאֵם בָּאֲנוּ לְכַתֵּב²⁴⁹, אִין אָנוּ מְסַפִּיקִין²⁵⁰. דְּבַר אַחַר²⁵¹: אִין שׁוֹטָה²⁵² נִפְגַּע. דְּבַר אַחַר: אִין בְּשַׁר הַמֵּת מְרַגֵּישׁ בְּאֶזְמֶל²⁵³. אִינִי²⁵⁴, וְהָאֵמַר רַב יִצְחָק: קָשָׁה רַמָּה לְמַת, כְּמַחֲטָ בְּבֶשֶׂר הַחַי, שְׁנֵאֵמַר: (איוב יד) "אֵךְ בְּשָׂרוֹ עָלָיו יִכָּאֵב".²⁵⁵ אִימָא²⁵⁶: אִין בְּשַׁר הַמֵּת שֶׁ²⁵⁷ בִּפְתָח²⁵⁸ חַי²⁵⁹, מְרַגֵּישׁ בְּאֶזְמֶל²⁶⁰. אָמַר רַב יְהוּדָה, אָמַר רַב: בְּרַם²⁶¹, זְכוּר הָאִישׁ הַהוּא לְטוֹב, וְחֲנִינְיָהּ בֶּן חֶלְקִיָּה שָׁמוּ, שְׂאֵלְמֶלֶא הוּא²⁶², נִגְנְזוּ²⁶³ סֵפֶר יְחִזְקֵאל, שְׁהִיוּ דְבָרָיו²⁶⁴ סוֹתְרִין²⁶⁵ דְּבָרֵי תוֹרָה, מֵהַ עֲשֶׂה²⁶⁶? הָעֵלּוּ לוֹ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת גְּרָבֵי²⁶⁷ שְׁמֹן²⁶⁸, וַיֵּשֶׁב²⁶⁹ בְּעֵלְיָהּ²⁷⁰, וְדַרְשֵׁן²⁷¹.

מגלת תענית. לפי ששאר כל משנה וברייתא לא היו כתובים דאסור לכתבן וזו נכתבה לזכרון לדעת ימים שאסורים בתענית לכך נקראת מגלה שכתוב כמגלת ספר: מחבבין את הצרות. שנגאלין מהן והנס חביב עליהם להזכירו לשבחו של הקב"ה וכותבין ימי הנס לעשותם י"ט כגון אילון יומיא דלא להתענאה בהון וכו': אִין אָנוּ מְסַפִּיקִין. לפי שהן תדירות. ל"א אין אנו מספיקין מלעשות י"ט בכל יום: אִין שוטה נפגע. אין פגע רע בא עליו כלומר אינו מכיר בפגעיו כך כמה נסים באים לנו ואין אנו מכירים בהם: כשר המת שבחי. הגדל באדם החי מחמת מכה או מחמת כויה: אִינוּ מְרַגֵּישׁ בְּאֶזְמֶל. כשחותכין אותו:

דברי תורה. כגון נבלה וטרפה וגו' לא יאכלו הכהנים הא ישראל אוכלין וכגון וכן תעשה בשבעה בחדש היכן נרמו קרבן זה בתורה: גרבי. למאור ולמוזנות: ודרשן. כדדרשינן להני קראי במנחות דמשום דאישתרי מליקה בחטאת העוף גבייהו הוצרך להזהירן על מליקת חולין שהיא נבלה:

מתוך שיעורים באגדות חז"ל

(244) שָׁנוּ הַחֲכָמִים וְשָׂאֵלוּ: (245) אָתָּה. (246) הַשִּׁיבוּ וְ (247) חֲבוּרְתוֹ, הֵם כְּתוּבָהּ, כִּינּוּ. (248) כְּשֶׁנִּגְאָלִים מֶהֱוֶן, (249) אֶת רְשִׁימַת הַצְּרוֹת, (250) לְכַתְּבָן בְּגִלְל תְּדִירוֹתָן הַגְּבוּהָה. (251) סִבָּה נֹסֶפֶת. (252) מְרַגֵּישׁ בְּמָה שֶׁ סָפִין, כְּלוּמֵר: כְּמוֹ שֶׁהַמֵּת נָטוּל רְגָשׁוֹת, אִף אָנוּ כְּבָר קָהוּ הַחוֹשִׁים שְׁלֵנוּ, וְאָנוּ לֹא מְרַגֵּישִׁים בְּצָרוֹת, וְלֹא יוֹדְעִים לְשַׁמֵּחַ בְּנִסִּים הַמְתַּרְחֲשִׁים עָלֵינוּ תְּדִיר. (254) עַל הַנֶּחֱה זֶה שְׂאֵלוֹ בְּבֵית הַמְּדַרְשׁ: הָאֵמַרְנָה? הֲרִי אִין הַדְּבַר כִּף! (255) הַשִּׁיבוּ.

(256) אָמַר (257) גְּדַל. (258) אָדָם. (259) מִחֲמַת מַחְלָה אוֹ כְּנִיָּה, הוּא אִינוּ. (260) כְּשִׁחוֹתְכִים אוֹתוֹ. (261) אָבָל. (262) שֶׁהִתְנַדְּב לְהַתְעַמֵּק בְּיוֹתֵר בְּסֵפֶר יְחִזְקֵאל וְלִלְמַד אוֹתוֹ בְּאֶפֶס יְסוּדֵי, אִם לֹא הִיָּה עוֹשֶׂה כֵּן, הִיָּה. (263) צְרִיכִים הֵינּוּ לִגְנוֹ אֶת. (264) נִרְאִים כְּאֵלוֹ שֶׁהֵם. (265) אֶת (266) חֲנִינְיָה בֶּן חֶלְקִיָּה? הַחֲכָמִים. (267) נֹאדוֹת שָׁל. (268) לְמֵאוֹר וְלִמְזוּן, (269) בְּהַתְּבַדְּדוֹת, בְּשִׁלּוֹה וּבְהַתְּמַסְרוֹת. (270) חֶדֶר קָטָן עַל גְּבֵי בֵּית, (271) אֶת פְּסוּקֵי סֵפֶר יְחִזְקֵאל.

המשך ביאור נמס' עבודה זרה ליום שבת קודש עמ' ב

1 אָמַר מֵה, 'כָּל הַמּוֹלוֹת מוֹתְרִין חוּץ מִמּוֹל חֲמָה וְלִבְנָה'. (הַבֵּא)
2 בְּמֵאֵי עֶסְקִינוּ – בֵּאִיזָה עֵינֵין עוֹסְקַת הַבְּרִייתָא, אִילִימָא בְּעוּשָׁה –
3 בְּמַצִּיר אֶת הַמּוֹלוֹת, שְׁמוֹתֵר לְצִייר אֶת כָּל הַמּוֹלוֹת חוּץ מִמּוֹל חֲמָה
4 וְלִבְנָה, אִי מְדוּבֵר בְּעוּשָׁה, כָּל הַמּוֹלוֹת מִי שְׂרִי וְהָאֵם מוֹתֵר
5 לְצִיירָם, וְהַכְּתִיב (שְׁמוֹת ב ב) 'לֹא תַעֲשׂוּן אִתִּי', וְדַרְשׁוּ חֲכָמִים, לֹא
6 תַעֲשׂוּן וְתַצִּיירוּ בְּדַמוֹת שְׁמֵשׁי הַמְשַׁמְשִׁין לְפָנֵי בְּמֵרוֹם, דְּהֵינּוּ דַמוֹת
7 מְלֹאכִים וְכוּכְבִּים וּמּוֹלוֹת. אִלָּא פְּשִׁיטָא שְׁמֵדוּבֵר בְּמֵרוֹם כָּלִי וְעֵלְיוֹ
8 צוּרוֹת הַמּוֹלוֹת, וְכַדְרָנֵן הַמּוֹצֵא בָּלִים וְעֵלְיָהֶם צוּרְתָה חֲמָה צוּרְתָה
9 לְבָנָה צוּרְתָה דְרָקוֹן וְיֹלִיכֶם לִים הַמְּלַח, וְאוֹמֵרֵת הַבְּרִייתָא שְׁאֵסוּרִים
10 רַק כָּלִים שְׁמַצוּרִים עֲלֵיהֶם צוּרְתָה מוֹל חֲמָה וְצוּרְתָה מוֹל לִבְנָה. אִי
11 מְדוּבֵר בְּמֵרוֹם, אִימָא מְצִיעָתָא – אִמּוֹר וּבֵאֵר אֶת הַדִּין הָאֲמַצְעִי
12 (וְהַשְׁנִי) בְּרִייתָא, 'כָּל הַפְּרָצוּפוֹת – דַּמוֹת בְּעֵלֵי חַיִּים מוֹתְרִין חוּץ

13 מִפְּרָצוּף – דַּמוֹת אָדָם, וְאִי בְּמֵרוֹם כָּלִי וְעֵלְיוֹ צוּרוֹת פְּרָצוּפִים, קִשָּׁה,
14 פְּרָצוּף אָדָם מִי וְהָאֵם אִסוּר, וְהַתְּנֵן 'הַמּוֹצֵא בָּלִים וְעֵלְיָהֶם צוּרְתָה
15 חֲמָה צוּרְתָה לְבָנָה צוּרְתָה דְרָקוֹן וְיֹלִיכֶם לִים הַמְּלַח', צוּרְתָה דְרָקוֹן
16 אִין – אִכְּן אִסוּרָה, אֲבָל פְּרָצוּף אָדָם לֹא. אִלָּא פְּשִׁיטָא שְׁבַמְצִיעָתָא
17 מְדוּבֵר בְּעוּשָׁה – בְּמַצִּיר דַּמוֹת, שְׁמוֹתֵר לְצִייר דַּמוֹת בְּעֵלֵי חַיִּים
18 אִךְ לֹא דַמוֹת אָדָם, וְכַדְרָב הוּנָא בְּרִיָּה דְרַב יְהוֹשֻׁעַ שְׁדַרְשׁ כֵּן מִפְּסוּק
19 (לְהִלְךְ מִצִּי). אִי הַמְצִיעָתָא מְדַבְּרַת בְּעוּשָׁה וְהָאֵם אִימָא – אִמּוֹר
20 וּבֵאֵר אֶת הַפְּרָצוּף, 'כָּל הַצְּרוֹת מוֹתְרוֹת חוּץ מִצְּרוֹת דְרָקוֹן, וְאִי
21 בְּעוּשָׁה וְהָאֵם אִימָא, קִשָּׁה, צוּרְתָה דְרָקוֹן מִי וְהָאֵם אִסוּר לְצִייר,
22 וְהַכְּתִיב (שְׁמוֹת ב ב) 'לֹא תַעֲשׂוּן אִתִּי אִלָּהִי כְּסָף וְאִלָּהִי זָהָב', וְדַרְשׁוּ
23 חֲכָמִים לֹא תַעֲשׂוּן כְּדַמוֹת שְׁמֵשׁי הַמְשַׁמְשִׁין לְפָנֵי בְּמֵרוֹם, שְׁאֵסוּר
24 לְצִייר דַּמוֹת מְלֹאכִים וְכוּכְבִּים וּמּוֹלוֹת, וְיֵשׁ לְדִיקָא.